
ПЕДАГОГІКА

УДК 378:373.2:[005.591.452-027.63-028.46]:005.336.2(045)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/52-1-23>

Ірина АПРЕЛЄВА,
orcid.org/0000-0002-3012-7630
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради
(Харків, Україна) aprelewa555@gmail.com

Світлана КОЛОСОВА,
orcid.org/0000-0002-6112-685X
кандидат педагогічних наук, доцент,
старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради
(Харків, Україна) kolosova.svetlanavik@gmail.com

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

У статті висвітлено особливості упровадження в освітню практику закладів дошкільної освіти одного із напрямів педагогіки – педагогіки партнерства. Доведено, що досвід системи освіти європейських країн щодо взаємодії учасників освітнього процесу з реалізації педагогіки партнерства потребує ґрунтовного перегляду та осмислення. Акцентовано на тому, що задля якісного впровадження даного механізму в дошкільну освіту України виникає потреба в аналізі передового світового досвіду, зокрема таких країн як Фінляндія та Республіка Польща, освітні системи яких визнані на світовому рівні. Крім того, не менш значимими є механізми підготовки фахівців, які працюють у галузі дошкільної освіти та активно впроваджують дану технологію. Зроблено акцент на тому, що у закладах дошкільної освіти впровадження прийомів педагогічного партнерства набуває актуальності через постійну взаємодію вихователів та батьків, що зумовлено необхідністю задоволення потреб дитини.

Визначено особливості процесу професійної підготовки педагогічних кадрів в Фінляндії та Республіці Польща, які працюватимуть у галузі дошкільної освіти. Виокремлено відмінності та ознаки подібності механізму підготовки майбутніх педагогів до реалізації ідей педагогіки партнерства у професійній діяльності. Зазначено, що дошкільна система освіти Фінляндії є базовою у процесі формування навичок навчальної діяльності, тому до підготовки фахівців, які працюють в даній галузі в країні ставляться дуже відповідально. Підготовка відбувається кількарівнено, спрямована не лише на набуття теоретичних знань, а й на формування навичок практичної діяльності. За рахунок того, що переважаючим видом діяльності дітей в закладах дошкільної освіти є ігрова діяльність, акцент зроблено саме на неї. Окремим аспектом у підготовці фахівців є формування навичок партнерської взаємодії через відкритість та активне спілкування з усіма учасниками освітнього процесу.

Польська система підготовки працівників дошкільної освіти є двоетапною, при чому вже після першого рівня, педагог має повноцінне право працювати у закладах дошкільної освіти, але закінчення другого освітнього етапу є обов'язковим. При підготовці фахівців акцент ставиться на процесах інтеграції, при чому, відбувається інтеграція сім'ї в заклад дошкільної освіти, та закладу дошкільної освіти в сім'ю. Такий механізм і становить основу партнерської взаємодії, адже і батьки і вихователі діють в інтересах дитини, та забезпечують сумісне формування у дитини системи цінностей та пріоритетів.

Ключові слова: дошкільна освіта, партнерська взаємодія, дошкільна освіта Фінляндії, дошкільна освіта Республіки Польща, підготовка фахівців.

Iryna APRIELIEVA,

orcid.org/0000-0002-3012-7630

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor;

Associate Professor at the Department of Theory and Methods of Preschool education

*Municipal Establishment «Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy» of Kharkiv Regional Council
(Kharkiv, Ukraine) apreleva555@gmail.com*

Svitlana KOLOSOVA.

orcid.org/0000-0002-6112-685X

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor;

Senior Lecturer at the Department of Theory and Methods of Preschool Education

*Municipal Establishment «Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy» of Kharkiv Regional Council
(Kharkiv, Ukraine) kolosova.svetlanavik@gmail.com*

FORMATION OF COMPETENCE OF PEDAGOGICAL PARTNERSHIP OF FUTURE SPECIALISTS OF PRESCHOOL EDUCATION: FOREIGN EXPERIENCE

The article highlights the features of the introduction into educational practice of preschool education institutions in one of the areas of pedagogy - pedagogy of partnership. It is proved that the experience of the education system of European countries in the interaction of participants in the educational process to implement the pedagogy of partnership needs a thorough review and understanding. It is emphasized that for the quality implementation of this mechanism in preschool education in Ukraine there is a need to analyze the best international experience, in particular countries such as Finland and the Republic of Poland, whose educational systems are recognized worldwide. In addition, the mechanisms of training specialists working in the field of preschool education and actively implementing this technology are equally important. Done. emphasis on the fact that in preschool education the introduction of methods of pedagogical partnership becomes relevant through the constant interaction of educators and parents, due to the need to meet the needs of the child.

The peculiarities of the process of professional training of pedagogical staff in Finland and the Republic of Poland who will work in the field of preschool education are determined. Differences and signs of similarity of the mechanism of preparation of future teachers for realization of ideas of pedagogy of partnership in professional activity are allocated. It is noted that the preschool education system in Finland is basic in the process of developing learning skills, so the training of professionals working in this field in the country is very responsible. Training takes place on several levels, aimed not only at acquiring theoretical knowledge, but also at developing practical skills. Due to the fact that the predominant activity of children in preschool education is play, the emphasis is on it. A separate aspect in the training of specialists is the formation of skills of partnership through openness and active communication with all participants in the educational process.

The Polish system of training preschool workers is two-stage, and after the first level, the teacher has the full right to work in preschool institutions, but the completion of the second stage of education is mandatory. In training, the emphasis is on integration processes, with the integration of the family into the preschool and the preschool into the family. Such a mechanism is the basis of partnership, because both parents and educators act in the interests of the child, and ensure the joint formation of the child's system of values and priorities.

Key words: *preschool education, partnership, preschool education in Finland, preschool education in Poland, training.*

Постановка проблеми. Документи головних міжнародних організацій (ЮНЕСКО, ОЕСР, Рада Європи, Європейська комісія та ін.) регламентують потенціал педагогічних кадрів як основу забезпечення високої якості та конкурентоспроможності освіти на світовому ринку праці та педагогічних кадрів. XXI століття стало вектором соціальних змін. Інтеграція національної системи освіти в європейський та світовий освітній простір зажадала дослідження та впровадження нових підходів, щоб гарантувати якісно новий рівень підготовки вчителів на основі збереження національної спадщини та найкращих зразків світового досвіду. «Про вищу освіту» (2014), «Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої освіти» (2016),

Проект Закону України «Про освіту» (2017) (Авшенюк, 2017: 83).

2018 рік запам'ятається всім освітянам запуском реформи «Нової української школи». Концептуальні засади Нової української школи пропонують педагогам активно долучатись до освоєння освітніх новацій, пізнання компетентнісної парадигми освіти та педагогіки партнерства. Концепція передбачає формування якісно нового рівня взаємодії між педагогами, здобувачами освіти, батьками, громадськими організаціями. Такий підхід у системі взаємодії зумовлює цілісний підхід до процесу навчання та виховання дитини з чітким розподілом обов'язків між усіма учасниками освітнього процесу, що ґрунтується на механізмі партнерської взаємодії (НУШ).

Впровадження педагогіки партнерства в Концепції НУШ відводиться провідне місце та вимагає ретельного дослідження даного питання, але не менш значимим є дошкільне навчання та виховання дітей. За умови, що дошкільна освіта ґрунтується на педагогіці партнерства, можна вести мову про подальшу ефективність застосування даної політики у закладі загальної освіти.

Оскільки однією з передумов забезпечення якісної дошкільної освіти є підготовка сучасних, кваліфікованих та креативних педагогів, українські університети розробляють нові підходи до навчання, вивчають Європу та вдосконалюють національні практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У рамках представленого дослідження важливим є досвід країн, чії системи освіти вважаються найкращими у світі, зокрема Фінляндії, Польщі та Канади. Їх досвід впровадження педагогіки партнерства є цінним джерелом для поглибленого аналізу. Проте особливий інтерес представляє європейський досвід взаємодії учасників навчально-виховного процесу при реалізації педагогіки партнерства, яка сьогодні потребує глибокого перегляду, та найпоширеніших форм співпраці.

Проблему розвитку освітніх систем країн, що входять до складу ЄС досліджувало чимало науковців, серед яких: Гнізділова О. (Гнізділова, 2019: 5) Головіна О. (Головіна, 2020:1), Лохвицька Л. (Лохвицька, 2017: 13), Котун К. (Котун, 2014: 60) аналізували досвід трансформації системи освіти Фінляндії; Добрянський І., Коваленко О., Бучковська О., Лугіна О., Павленко В., Перепелюк І. (Попелюк, 2017: 152), Кристопчук Т. (Кристопчук, 2013: 127), Котун К. (Котун, 2014: 60), досліджували освітні реформи та впровадження педагогіки партнерства в Польщі.

Крім того, що науковці досліджували проблему використання педагогіки партнерства в інших країнах, зарубіжний досвід підготовки педагогічних працівників досліджували Авшенюк Н., Дяченко Л., Котун К., Марусинець М., Огієнко О., Сулима О., Постиграч Н. (Заруб. досв.). Стаднік Н., Матушевська О., Волинець Ю. (Стаднік, 2020: 34) та інші.

Мета статті: аналіз особливостей, змісту та форм партнерства між суб'єктами освітнього процесу у Фінляндії, Польщі задля визначення механізмів формування компетентності педагогічного партнерства під час підготовки фахівців галузі дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Педагогіка партнерства – це один із ключових компонен-

тів дошкільної освіти. Партнерство вихователя і батьків є одним із основних принципів якісної реформи дошкільної освіти. І це не дивно, адже лише через розуміння, співпрацю та підтримку кожного учасника навчального процесу можна досягти позитивного результату. Педагогіка партнерської взаємодії досить актуальна. Вона базується на простих, але надзвичайно важливих принципах: взаємоповазі до всіх учасників навчально-виховного процесу; доброзичливих взаєминах між батьками та вихователями; взаємодовірливих відносинах та ефективній співпраці; взаєморозуміння та ефективна комунікація для досягнення спільної мети; горизонтальній моделі співпраці (ґрунтується на рівності всіх учасників навчально-виховного процесу); соціальному партнерстві, що ґрунтується на добровільному виконанні кожного з учасників освітнього процесу своїх обов'язків (Педагогіка партнерства).

Впровадження технології педагогічного партнерства в закладах дошкільної освіти можливе лише за умови вивчення передового досвіду інших країн, що дозволить не лише визначити основні складові педагогічного партнерства, а й сприятиме формуванню відповідної компетенції у майбутніх фахівців дошкільної освіти.

Як відомо, фінська освіта вважається однією з найефективніших у світі. Основними принципами цієї освітньої системи є довіра, рівність і свобода. Фіни впевнені в тому, що лише за умови отримання дитиною якісної дошкільної освіти дитина може досягнути високих показників під час навчання у закладі загальної освіти.

Дошкільна освіта Фінляндії є платною. Батьки самі обирають дошкільний заклад освіти в який вони віддають дитину – муніципальний або приватний заклад дошкільної освіти або, можливо, у дитячий садочок сімейного типу (рис. 1). Розмір батьківської плати визначається на основі кількох показників: доходів родини, кількості годин впродовж яких дитина перебуває в закладі дошкільної освіти, яка кількість дітей відвідує даний садочок.

Вихователями в закладах дошкільної освіти можуть працювати лише педагоги, які мають відповідну вищу освіту. Фінський експерт з освіти Пасі Сальберг вважає, що дитячий садок – це не підготовка дітей до школи. Тому необхідно зробити дітей щасливими і відповідальними. Головні ролі, які випадають на долю вихователя фінського дитячого садочка – помічник, друг, ігровий напарник Ніякої авторитарності з боку педагога не допускається, тільки співдружність і рівність. Вихователі мають повну самостійність у плануванні своєї роботи та свободу вибору методів

навчання та навчання, які вони вважають найбільш ефективними (Лохвицька, 2017: 13).

Основна стратегія фінських дитячих садків – гра, в якій немає уроків читання, письма та рахунки, де діти сидять. Діти вчаться всього, граючи, малюючи чи співаючи. Метою фінської дошкільної освіти є покращення здоров'я та благополуччя кожної дитини. Це також включає розвиток соціальних навичок: навчання, дружба та повага до інших. Важливо, щоб радість навчання не зникла, а мова та спілкування збагачувалися (Головіна, 2020: 3).

В фінській системі освіти особливе місце відводиться задоволенню потреб саме дітей дошкільного віку. За рахунок того, що на даному етапі розвитку пріоритетними напрямками діяльності закладів дошкільної освіти є збереження та примноження здоров'я дитини, її загальний розвиток, то при взаємодії із дітьми, що мають спеціальні потреби, акцент не робиться на унікальності особистості дитини, а проходить її соціалізація та активне залучення до загального виховного процесу. Якщо дитина потребує будь-яких додаткових умов або прояву більшої уваги з боку педагога, вона їх обов'язково отримає, але виключеною із гри, в жодному разі, дитина не буде (Лохвицька, 2017: 13)

Система партнерської взаємодії в закладах дошкільної освіти Фінляндії визначається в двох напрямках: взаємодія з батьками і взаємодія з муніципалітетами. Муніципалітети мають право аналізувати навчальні програми, вносити до них правки, але не можуть виключати головних аспектів. Пріоритетні напрями навчальної програми визначаються залежно від місцевості, в якій розташовується заклад дошкільної освіти із урахуванням регіональних традиційних виявів та пріоритетів (Котун, 2014: 60).

Взаємодія з батьками ґрунтується на тому, що батьки самі обирають заклад дошкільної освіти, який відвідує їх дитина, але здійснюючи даний вибір батьки розуміють, що їх вибір матиме певну ціну. Залучаючи батьків до визначення пріоритетів освітніх програм, які будуть реалізовуватись в конкретному закладі дошкільної освіти, педагогічний колектив бере на себе зобов'язання у реалізації визначеної програми. Зворотний зв'язок з батьками встановлюється через активне спілкування під час аналізу результатів діяльності дитини. Важливим моментом є те, що батькам повідомляються лише досягнення дитини, в той час як будь-які проблеми пов'язані із дитячим розвитком розв'язуються вихователями місцево та в індивідуальному порядку, що зумовлено

Рис. 1. Типи дошкільних освітніх закладів Фінляндії (інтерпретація автора)

особистісно-орієнтованим навчанням у закладах дошкільної освіти (Гнізділова, 2019: 5).

Підготовка педагогічних працівників як закладів дошкільної так і загальної освіти в Фінляндії здійснюється у вищих навчальних закладах. Здобувачі освіти, під час навчання, проходять як теоретичні так і практичні курси, а однією із найбільш значимих форм роботи є практика, під час якої, у майбутнього педагога формуються первинні уявлення про власну практично-педагогічну діяльність та розвиваються навички педагогічної майстерності. Освітня діяльність майбутнього педагога спрямована на формування знань та вмінь, які педагог повинен активно використовувати під час адаптації загальної освітньої програми до того місця, і з урахуванням тих специфічних умов, в якому працює педагог. Окрема увага у підготовці педагогів відводиться формуванню та вдосконаленню комунікативних навичок, що дозволяє досягнути високого рівня взаєморозуміння між батьками та педагогами та дозволить цілісно та якісно використовувати прийоми педагогіки партнерства в практичній діяльності (Котун, 2014: 60).

Узагальнюючи особливості дошкільної освіти Фінляндії, можемо вести мову про те, що вона цілісно спрямована на задоволення потреб дитини, ґрунтується на грі та застосуванні технік і прийомів які сприяють покращенню здоров'я дитини. Підготовка фахівців, які працюють в галузі дошкільної освіти здійснюється в закладах вищої освіти, де акцент зроблено на формуванні навичок здоров'я збереження дитини, її загальному розвитку, вихованню у майбутнього

педагога шанобливого ставлення до дитини та бажання стати дитині другом, а не застосовувати жодного з методів, який, навіть віддалено, визначає авторитарність педагога. Паралельно із цим, формуються навички активної взаємодії з батьками через вдосконалення комунікаційних якостей студентів, що суттєво спрощує педагогічну взаємодію з батьками та забезпечує формування педагогічного партнерства, як під час вибору батьками закладу дошкільної освіти, так і під час відвідування його дитиною.

Як відомо, Польща характеризується єдиною європейською системою дошкільної освіти. Батьки вирішують, віддавати дитину в садок чи ні, і якщо так, то скільки годин на день. Проте останній рік дитячого садка є обов'язковою умовою для вступу до початкової школи. Більшість дитячих садків у Польщі є муніципальними, проте є і приватні заклади дошкільної освіти та заклади сімейного типу (рис. 2.). Держава приділяє велику увагу дошкільній освіті, тому її якість також дуже висока в муніципальних дитсадках. Державні дитячі садки призначені для дітей-сиріт або дітей з обмеженими можливостями або з вадами розвитку. Існують також приватні дитячі садки, для яких характерна більша кількість вихователів, менше дітей у групах, ніж у державних садках. Вартість цих послуг досить висока, тому віддавати дітей у приватний садок можуть лише заможні поляки (Попелюк, 2017: 152).

Дошкільна освіта Польщі є дворівневою: перший рівень – до 3х років діти можуть відвідувати дитячі клуби або гуртки, другий – 3-5 років дитячі садки (przedszkole). Навчання у садку, останній рік перед початком шкільного життя, є обов'язками для всіх дітей як для корінних поляків так і для дітей-іноземців, які відвідують школу в Польщі. Після освітньої реформи 2014/2015, діти ідуть до школи у віці 6 років.

Польща характеризується своєрідною системою стандартів яка діє на рівні дошкільної освіти. Одним із показників якісної дошкільної освіти є

активна взаємодія між батьками та педагогами дошкільного закладу освіти. Інтеграція закладу дошкільної освіти з рідною домівкою дитини є обов'язковою передумовою її якісного дошкільного виховання, що простежується в контексті турботи про дитину (Криstopчук, 2013: 127).

Щоб визначити місце батьків у навчальних закладах, тобто в дитячих садках, польське Суспільне Товариство Освіти у 1990-х роках склало «Карту батьківських прав та обов'язків». Цей документ чітко встановлює права та обов'язки батьків. Ними є: право бути визнаними першими, хто піклується про своїх дітей; право на необмежений доступ своїх дітей до офіційної системи освіти з урахуванням їхніх потреб, здібностей та досягнень; право вимагати від офіційної системи освіти, щоб їхні діти здобули певні духовні та культурні знання; зобов'язані як партнери брати активну участь у навчанні своїх дітей; зобов'язані надавати освітнім закладам всю необхідну інформацію для досягнення спільної освітньої мети (тобто батьки та навчальний заклад); зобов'язані приймати обґрунтовані свідомі рішення щодо освітнього прогресу своїх дітей (Попелюк, 2017: 152).

Ідея партнерства в дошкільній освіті полягає в тому, що вихователь і батьки є рівноправними партнерами, а отже, мають однакові права та обов'язки щодо дитини. Це виражається в тому, що, наприклад, батьки беруть участь у житті дитячого садка, виступають від їх імені та допомагають формувати освітній процес. Вихователі, у свою чергу, систематично збагачують педагогічні знання батьків, інформують їх про успіхи дитини та допомагають у виховній діяльності вдома. Ідея партнерства виявляється також у навчальному діалозі та міжособистісному спілкуванні (інтерперсональне комунікування) між вихователями та батьками.

На думку Макше А. у дошкільній освіті реалізувати принцип педагогічного партнерства можна лише із дотриманням п'яти базових принципів:

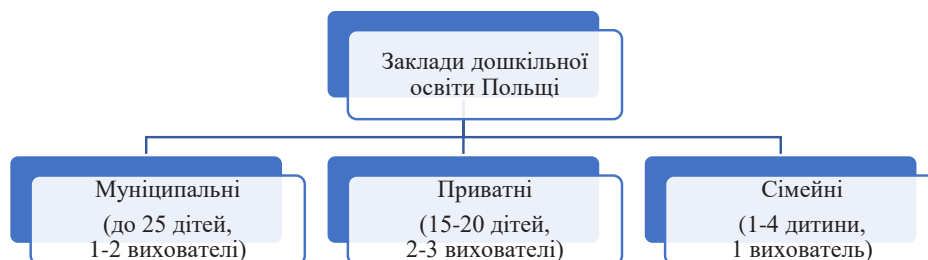

Рис. 2. Типи дошкільних освітніх закладів Польщі (інтерпретація автора)

взаємної довіри між батьками та педагогами; взаємного визнання прав та компетентностей; інтегрованої діяльності батьків та педагогів; взаємній лояльності; за рахунок активного і відкритого обміну інформацією.

Система дошкільної освіти Польщі активно дотримується визначених принципів, що і дозволяє вести мову про активну партнерську взаємодію батьків та педагогів (Marzec, 2018: 172).

Аналіз основоположних принципів, які вдосконалюють дошкільну освіту за участі батьків, дозволяє зробити висновок, що при реалізації концепції партнерства важливо пам'ятати, що спільні цілі та дії ґрунтуються на взаємній довірі, лояльності, повазі та визнанні прав партнера. Крім того, необхідність досягнення спільної мети вимагає не лише єдності та консенсусу освітніх партнерів у всіх освітніх процесах, а й освітнього діалогу, що дозволяє надавати та обмінюватися інформацією про дитину. Діалог має відбуватися в атмосфері свободи, терпимості та поваги до партнера і, перш за все, він має впливати з потреби говорити про те, що відбувається з дитиною, її потреби, її бажання, труднощі, з якими вона стикається, з різними ситуаціями повсякденного життя і тим, як дитина їх долає.

Вирішальним для реалізації ідеї партнерства є встановлення міжособистісних стосунків (інтерперсональних реляцій) між партнерами дошкільної освіти.

Міжособистісні стосунки впливають на результати навчальної діяльності. Важливу роль у цьому процесі відіграють такі міжособистісні стосунки, як: вихователь – дитина та батьки – дитина. Ці зв'язки є міжпоколінними (тобто міжпоколінними). Вихователь і батьки передають дитині знання про ближню і віддалену реальність, вони вносять у світ цінності, діляться ними з собою, приймають їх «іншість» (Попелюк, 2017: 152).

Якісне впровадження технології партнерської взаємодії можливе лише за умови належної підготовки фахівців освітньої галузі.

Закон «Про вищу освіту» Польщі передбачає двоступеневу систему підготовки в університетах, яка також включає підготовку педагогів: 1й ступінь – підготовка, яка триває 3-4 роки, результатом даної підготовки є диплом відповідної професійної кваліфікації. Даний диплом дає дозвіл на роботу за здобутим профілем, але залишає за здобувачем освіти і право продовжити навчання. Другий ступінь навчання здійснюється у закладах вищої освіти, є продовженням і підвищенням рівня першого, закінчується присвоєнням ступеня магістра (Котун, 2014: 60).

Підготовка вчителів здійснюється за конкретними предметними галузями для різних типів навчальних закладів: 1 рівень - вихователь дошкільних закладів, початкових класів - вчитель повинен закінчити перший або другий клас, який триває 3 або 5 років, та отримати професійну кваліфікацію бакалавра або магістра; Рівень 2 – вчитель середньої школи: вчитель повинен мати ступінь бакалавра або магістра; на рівні професора університету набувається професійний ступінь магістра. Психолого-педагогічна підготовка розвивається за напрямками: математика, фізика, біологія, хімія, географія, історія, філологія (польська, англійська, німецька, російська, східнослов'янська), соціологія, філософія, музична педагогіка, художня педагогіка, технічна педагогіка, фізичне виховання. Психолого-педагогічна підготовка є обов'язковою у вищих навчальних закладах (Котун, 2014: 60).

Зміст педагогічної підготовки студентів відображено в планах і навчальних програмах, підручниках та інших джерелах. Навчальна програма з напрямку «Педагогіка» складається з трьох предметних груп: перша група - це загальноосвітні предмети, обов'язкові для всіх предметних галузей, які складають вчителя як особистість. Ці предмети обслуговують загальноосвітню освіту на академічному рівні (філософія, соціологія, економіка, політика, методологія дослідження), викладання іноземних мов, фізичне виховання. Друга група – предмети психолого-педагогічного циклу, які забезпечують не лише загальноосвітню освіту, метою якої є самовиховання інтелектуально дисциплінованої особистості з певним рівнем знань, а й підготовку студентів до майбутньої педагогічної діяльності, врахування специфіки шкільних та позашкільних закладів; третю групу складають спеціальні предмети, обрані майбутнім учителем (Кристопчук, 2013:127).

Підготовка вчителів початкової школи поєднується з підготовкою вихователів для дошкільних закладів (їх ще називають педагогами). Подібна традиція існує в багатьох європейських країнах. Це двопрофільне навчання має позитивні моменти, оскільки воно готує завдання кращої підготовки дітей старшого віку до школи. Тому безперервність між дошкільною та початковою школою найкраще може бути гарантована вчителем, підготовленим у цих предметних областях.

Випускник коледжу із зазначеною освітою може швидше знайти роботу в школі чи дошкільному закладі. Слід зазначити, що майже в усіх регіонах Польщі існує значна проблема працевлаштування вчителів. Усі діти, які вступають до першого

класу, повинні закінчити однорічну освіту в 0 класі (zerowka), яку можна організувати в школі чи дитячому садку. У цих класах також працюють викладачі зазначеної вище кваліфікації (Котун, 2014: 60).

При підготовці майбутніх педагогів, заклади вищої освіти одним із обов'язкових напрямів визначають формування навичок партнерської взаємодії педагога з учасниками навчально-виховного процесу, саме тому визначений напрям підготовки носить практичний характер та відноситься до розділу наук, які є загальним для всіх педагогів. Формування навичок партнерської взаємодії реалізується на спеціальному практичному курсі, під час якого студенти практикуються у вмінні спілкуватися та встановлювати доброзичливі, взаємодовірливі стосунки, вчать врахуванню думки інших, відповідно до концептуальних основ визначених педагогікою партнерства (Кристочук, 2013:127).

Аналізуючи особливості впровадження педагогіки партнерства в дошкільних освітніх закладах Польщі, та механізм підготовки педагогів, можемо сказати, що підготовка до такого типу взаємодії відбувається на всіх рівнях та ґрунтується на формуванні комунікативних навичок здобувача освіти, вмінні будувати взаємодовірливі стосунки та бути відкритим у спілкуванні.

Порівнюючи механізм підготовки майбутніх педагогів, які працюватимуть у галузі дошкільної освіти, можемо відмітити ознаки подібності та відмінності в системі підготовки Фінляндії та Польщі (Таблиця 1).

Обидві системи підготовки фахівців, які працюють в галузі дошкільної освіти ґрунтуються на кількарівневому механізмі підготовки, спрямованої на формування практичних навичок активної взаємодії з учасниками навчально-виховного процесу, через принципи відкритості, доброчесності, взаємодовіри.

Фінська система підготовки педагогів дошкільного профілю цілісно орієнтована на формування

навичок активної ігрової діяльності, яка закладена в основі системи дошкільної освіти, в той час як польська система підготовки фахівців, ставить акцент на інтеграційних процесах та чіткій взаємодії закладів дошкільної освіти із сім'єю через партнерську взаємодію.

Висновки. В умовах освітніх змін в Україні нами визначено доцільність та можливість врахування ідей фінського досвіду професійної підготовки вчителів початкових класів у педагогічній підготовці України. Відкритість фінських закладів дошкільної освіти до активної взаємодії з батьками, та спільнотами, довірливі стосунки між батьками, вихователями та дітьми, варіабельність навчальних програм дозволяють цілісно реалізувати ідею педагогічного партнерства через актину і відкрити взаємодію всіх учасників навчально-виховного процесу. Пріоритетними і спільним для батьків та вихователів є ідеї дитиноцентризму, забезпечення її загального розвитку та збереження та примноження здоров'я.

Цінний досвід Польщі викликає особливий інтерес для нашої країни, адже ця країна є однією з найближчих до нас за географією, культурою, багатовіковими історичними зв'язками та слов'янською ментальністю. Завдяки співпраці між нашими країнами в галузі освітньої науки та практики. Досвід Польщі доступний, активно вивчається і вже сьогодні представлений важливими науковими досягненнями. Педагогіка партнерства, яка визначена пріоритетним напрямом в дошкільній освіті Польщі, реалізується за рахунок формування практичних навичок активної взаємодії з батьками, під час навчання майбутніх педагогів впродовж всього процесу навчання за двоступеневою системою вищої освіти. Починаючи практичну діяльність, працівник галузі дошкільної освіти цілісно відкритий до активної взаємодії із батьками, громадськістю, але цілісно спрямований на задоволення потреб дитини.

Таблиця 1

Особливості підготовки фахівців дошкільної освіти в аспекті педагогічного партнерства

	Фінляндія	Польща
Спільне	1. Ґрунтується на принципах відкритості, доброчесності, взаємодовірливих відносинах із батьками, вільному обміні інформацією із визнанням фахової майстерності та компетентності педагогів; 2. Підготовка є кількарівневою, спрямована не лише на набуття теоретичних знань, чимало часу присвячується формуванню практичного досвіду взаємодії з дітьми дошкільного віку; 3. Професія педагога вважається престижною та є високооплачуваною	
Відмінне	Підготовка фахівців ґрунтується на формуванні навичок ігрової діяльності та цілісного дитиноцентризму, що дозволяє педагогу в аспекті педагогічного партнерства, разом із батьками розширювати світогляд дитини через гру, покращенні її загального стану здоров'я	Передбачає формування навичок інтеграції навчально-виховної діяльності в сім'ю через практичну діяльність впродовж навчання в дворівневій системі вищої освіти

(інтерпретація автора)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Marzec В. Przedszkola niepubliczne a kształtowanie sieci przedszkoli w Polsce. Людинознавчі студії: зб. наук. праць ДДПУ імені Івана Франка. Серія «Педагогіка». 2020. №7/39.С. 172–184.
2. Гнізділова О. А. Дошкільна освіта в Фінляндії: компаративний аналіз. *Дошкільна освіта у сучасному соціокультурному просторі*: зб. наук. праць Полтава: ФОП Цьома С.П., 2019. №. 3. С. 5-12.
3. Головіна О. Дати дітям бути дітьми. Як працює дошкільна освіта у Фінляндії. 2020. URL:: <https://nus.org.ua/articles/daty-dityam-buty-ditmy-yak-pratsyuue-doshkilna-osvita-u-finlyandiyi/> (Дата звернення: 12.12.2021)
4. Концепція Нової української школи URL: <http://osvita.ua/school/method/upbring/676> (Дата звернення: 12.12.2021).
5. Котун К.В. Педагогічна освіта Фінляндії у контексті європейського виміру: метод. рек. Київ: Вид. Ін-ту обдарованої дитини, 2014. 60 с.
6. Красножона О. Педагогіка партнерства – якісно новий рівень взаємовідносин між учасниками освітнього процесу URL: <https://vseosvita.ua/library> (Дата звернення: 12.12.2021).
7. Кристопчук Т. Є. Педагогічна освіта в республіці Польща: структура та зміст. *Неперервна професійна освіта за кордоном*. Ч. 5., 2013. С. 127-134.
8. Лохвицька Л. Дошкільна освіта Фінляндії: погляд з середини. *Дошкільне виховання*: науково-методичний журнал для педагогів і батьків. 2017. № 6. С. 13-16.
9. Попелюк І. Досвід Польщі з організації партнерства сім'ї і дошкільного навчального закладу у вихованні дитини. *Педагогічний процес: теорія і практика* (Серія: педагогіка). 2017. №4 (59). С.152-158.
10. Стаднік Н.В., Матушевська О.В., Волинець Ю.О. Теоретичне обґрунтування моделі взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2020. № 8 (89) р. 34-37.

REFERENCES

1. Marzec V. Przedszkola niepubliczne a kształtowanie sieci przedszkoli w Polsce[Non-continuous baby cages that form of the netting of baby cages in Poland]. *Liudynoznavchi studii: zb. nauk. prats DDPU imeni Ivana Franka. Seriiia «Pedahohika»*. 2020. №7/39.S. 172–184. [in Polish].
2. Hnizdilova O. A. Doshkilna osvita v Finliandii: komparatyvnyi analiz[Preschool education in Finland: a comparative analysis] *Doshkilna osvita u suchasnomu sotsiokulturnomu prostori: zb. nauk. prats Poltava: FOP Tsoma S.P., 2019. №. 3. S. 5-12. [in Ukrainian]*.
3. Holovina O. Daty ditiam buty ditmy. Yak pratsiuie doshkilna osvita u Finliandii [Give children to be children. How preschool education works in Finland] 2020. URL:: <https://nus.org.ua/articles/daty-dityam-buty-ditmy-yak-pratsyuue-doshkilna-osvita-u-finlyandiyi/> (Data zvernennia: 12.12.2021). [in Ukrainian].
4. Kontseptsiiia Novoi ukrainiskoi shkoly [The concept of the New Ukrainian school]. URL: <http://osvita.ua/school/method/upbring/676> (Data zvernennia: 12.12.2021). [in Ukrainian].
5. Kotun K.V. Pedahohichna osvita Finliandii u konteksti yevropeiskoho vymiru [Pedagogical education in Finland in the context of the European dimension]: metod. rek. Kyiv: Vyd. In-tu obdarovanoi dytyny, 2014. 60 s. [in Ukrainian].
6. Krasnoziona O. Pedahohika partnerstva – yakisno novyi riven vzaiemovidnosyn mizh uchasnykamy osvitnoho protsesu [Pedagogy of partnership - a qualitatively new level of relationships between participants in the educational process]. URL: <https://vseosvita.ua/library> (Data zvernennia: 12.12.2021). [in Ukrainian].
7. Krystopchuk T. Ye. Pedahohichna osvita v respublitsi Polshcha: struktura ta zmist [Pedagogical education in the Republic of Poland: structure and content] *Neperervna profesiina osvita za kordonom. Ch. 5., 2013. S. 127-134. [in Ukrainian]*.
8. Lohvytska L. Doshkilna osvita Finliandii: pohliad z seredy. [Preschool education in Finland: a view from the inside]. *Doshkilne vykhovannia: nauково-metodychnyi zhurnal dlia pedahohiv i batkiv*. 2017. № 6. S. 13-16. [in Ukrainian].
9. Popeliuk I. Dosvid Polshchi z orhanizatsii partnerstva sim'i i doshkilnoho navchalnoho zakladu u vykhovanni dytyny[Poland's experience in organizing a partnership between a family and a preschool in raising a child]. *Pedahohichniy dytses: teoriia i praktyka* (Seriiia: pedahohika). 2017. №4 (59). S.152-158. [in Ukrainian].
10. Stadnik N.V., Matushevska O.V., Volynets Yu.O. Teoretychne obgruntuvannia modeli vzaiemodii fakhivtsiv doshkilnoi osvity i batkiv vykhovantsiv[Theoretical substantiation of the model of interaction between preschool education specialists and parents of pupils]. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2020. № 8 (89) r. 34-37. [in Ukrainian].